

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/40/2023
Identifikačné číslo spisu:	6123289641
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123289641.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti OK VÝŤAHY s. r. o., Bratislava - mestská časť - Podunajské Biskupice, Učiteľská 3, IČO: 44 145 896, zastúpenej advokátskou kanceláriou ADVOKAT-S, spol. s r.o., Bratislava, Konventná 9, IČO: 35 948 540, proti žalovanej neziskovej organizácii LEPŠIA SPRÁVA, n. o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Štefánikova 886/23, IČO: 52 632 865, zastúpenej advokátskou kanceláriou VALACHOVIČ & PARTNERS s.r.o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Mostová 2, IČO: 50 647 903, o zaplatenie 5 157,60 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 79Cb/27/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica vedenom pod sp. zn. 12Up/605/2023, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci j e p r í s l u š n ý Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu z Okresného súdu Banská Bystrica postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Mestský súd Bratislava III svoj nesúhlas s postúpením sporu odôvodnil tým, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, a preto je na prejednanie a rozhodnutie vecne a miestne príslušným súdom Mestský súd Bratislava IV.

2. K postúpeniu sporu na Mestský súd Bratislava III došlo v rámci upomínacieho konania postupom podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Z písomnosti Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení veci (č. l. 1) nevyplýva dôvod, pre ktorý došlo k postúpeniu veci, a teda aké okolnosti existujúce v čase začatia konania boli rozhodujúce pre určenie súdu príslušného na prejednanie veci podľa CSP a aké procesné normy upravujúce príslušnosť súdu použil.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu

Bratislava III podľa § 43 ods. 2 CSP, prejednal spor o príslušnosť a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci je dôvodný.

4. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

5. Podľa § 2 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Mestského súdu Bratislava I, Mestského súdu Bratislava II, Mestského súdu Bratislava III a Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

6. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

7. V prvom rade bolo úlohou najvyššieho súdu ustáliť, aká konkrétna príslušnosť súdu je predmetom sporu medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III. V prípade sporu o miestnu príslušnosť by totiž vzhľadom na postavenie predmetných súdov a § 43 ods. 2 CSP veta za bodkočiarkou bol o ňom príslušný rozhodovať nie najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený, ale súd nadriadený výlučne Mestskému súdu Bratislava III, a teda Krajský súd v Bratislave v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z.

8. V priebehu súdneho konania (ešte v časti upomínacieho konania) nadobudli účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a zákon č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmito zákonmi bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Dôsledkom tejto reformy okrem iného bolo faktické vytvorenie jedného územného obvodu pre Bratislavu, v rámci ktorého pôsobia štyri súdy tej istej inštancie, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. Zároveň došlo k špecializácii výkonu súdnictva aj v rámci týchto mestských súdov, a to na rozdiel od ostatných súdov v postavení okresného súdu už samotným zákonom č. 371/2004 Z. z., teda nielen úpravou obsiahnutou v CSP. Totiž v zmysle § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. došlo k prechodu výkonu súdnictva rozdelením agendy piatich tzv. bratislavských (dovtedajších označením) okresných súdov medzi štyri z nich (označované už ako mestské) so zánikom jedného z nich, teda došlo k reorganizácii agendy medzi ostávajúce súdy patriace do obvodu rovnakého krajského súdu a súčasne ktorých obvod tvorí rovnaký územný obvod. Tomuto prechodu výkonu súdnictva zodpovedá aj úprava vecnej a kauzálnej príslušnosti týkajúca sa tzv. bratislavských mestských súdov obsiahnutá v CSP.

9. Podľa novej právnej úpravy tak platí, že tam, kde nie je ani jeden z tzv. bratislavských mestských súdov kauzálny príslušný [§ 22 písm. a) CSP, § 23 písm. a) CSP, § 24 písm. a) CSP, § 26 písm. a) CSP, § 27 CSP, § 28 písm. a) CSP, § 29 CSP, § 33 CSP, § 196a ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 9 písm. a) zákona č. 261/2023 Z. z. o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov] alebo výlučne miestne príslušný podľa § 20 písm. c) CSP v spojení s § 45 ods. 1 a 2 exekučného poriadku v znení zmien účinných do 31.03.2017 a k zmenám viažucim sa prechodnými ustanoveniami (ide o súd príslušný v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach), je vždy vecne, ako aj miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV, ako to vyplýva z § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 až 4 zákona č. zákona č. 371/2004 Z. z., § 471c CSP a § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z.

10. Najvyšší súd považuje za nevyhnutné poukázať na vzťah jednotlivých druhov príslušnosti súdu. Každý druh má svoj vlastný účel, samostatné kritéria určenia príslušnosti a aj osobitnú úpravu (čomu zodpovedá aj systematické delenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely). Nemožno však

uprieť, že tieto sú navzájom prepojené. Príkladom je práve kauzálna príslušnosť. Pomocou pravidla pre určovanie všeobecného miestne príslušného súdu sa určuje kauzálna príslušný súd (2Ndc/6/2019). Obdobný vzťah platí aj pri vecnej a miestnej príslušnosti.

11. Preto vzhľadom na viazanosť kauzálnej alebo vecnej príslušnosti s miestnou príslušnosťou, je na účely posúdenia povahy sporu o príslušnosť potrebné, za určitej situácie, vychádzať z tej skutočnosti, že upomínací súd ako kauzálna príslušný súd pre upomínacie konanie správne vychádzal z okolností určujúcich miestne príslušný súd, nie však z okolností určujúcich vecne alebo kauzálna príslušný súd, resp. nesprávne aplikoval príslušné procesné normy upravujúce vecnú a kauzálnu príslušnosť súdu. Taká situácia nastane, ak je okolnosť rozhodujúca pre určenie všeobecne miestne príslušného alebo výlučne miestne príslušného súdu (s výnimkou súdu príslušného v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach) viazaná na územie Bratislavy. Toto územie totiž tvoria katastrálne územia jej mestských častí Bratislavy podľa § 3 ods. 1 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov, pričom tieto časti tvoria okresy Bratislava I až V v zmysle § 9 ods. 1 písm. a) až e) zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 258/1996 Z. z.“) v spojení s nariadením vlády č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov, ktorých územný obvod je územným obvodom na výkon súdnictva ako to predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 258/1996 Z. z. a ako to vyplýva z čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), výkon ktorého je v pôsobnosti všetkých tzv. bratislavských mestských súdov v zmysle § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. Preto inak miestne príslušný súd podľa § 12 ods. 1 CSP nemusí byť zároveň aj vecne alebo kauzálna príslušný súd ako to predpokladá § 12 ods. 2 CSP.

12. V tomto prípade nevyšli najavo iné okolnosti určujúce miestne príslušný súd než adresa sídla žalovanej v zmysle § 15 ods. 1 CSP. Ako vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z., adresa žalovanej je v územnom obvode okresu Bratislava I, ktorý spolutvorí obvod každého z tzv. bratislavských mestských súdov. Za predchádzajúcej právnej úpravy (účinnnej do 31. mája 2023) územný obvod okresu Bratislava I tvoril obvod len Okresného súdu Bratislava I, teda nie obvod ostávajúcich tzv. bratislavských okresných súdov, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. (účinný do 31. mája 2023). Zo strany Okresného súdu Banská Bystrica tak došlo k správne určeniu miestne príslušného súdu. Otázkou tak zostáva, či aj súdu vecne alebo kauzálna príslušného, na čo je potrebné posúdiť povahu sporu. Z uvedeného tak vyplýva, že medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III nejde o spor o miestnu príslušnosť, ale vzhľadom na špecializáciu výkonu súdnictva tzv. bratislavskými mestskými súdmi s pôsobnosťou v rovnakom územnom obvode, resp. obvodoch a tomu zodpovedajúcu právnu úpravu, o spor o vecnú alebo kauzálnu príslušnosť. Preto je tak daná príslušnosť najvyššieho súdu rozhodovať o tomto spore v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

13. V konaní vyšlo najavo, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáha zaplatenia určitej sumy za odstránenie závad výťahu, ktoré si objednal pôvodný správca bytového domu, správu ktorého v čase podania žaloby už vykonávala žalovaná. Pôvodný správca v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome uzatvoril so žalobkyňou zmluvu o poskytovaní prác, na podklade ktorej má žalobkyňa vykonávať správu výťahov. Zmluvné strany sa dohodli na tom, že ich vzťah sa bude spravovať zákonom č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“). V zmysle danej zmluvy má žalobkyňa pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov vykonávať práce za účelom zabezpečenia spoľahlivej prevádzky výťahov bytového domu, pričom na jednej strane upravuje rozsah prác, ktoré sú zahrnuté v tzv. paušálnej odmene a rozsah prác, ktoré sú mimo tohto paušálu a ktoré budú vykonávané, na základe osobitnej objednávky. Z uvedeného tak vyplýva, že uplatnená pohľadávka má svoj podklad v danej zmluve, a to bez ohľadu na to, či práce sú zahrnuté v paušálnej odmene alebo v samostatnej cene za dielo, keďže vo vzťahu k osobitným objednávkam má táto zmluva povahu rámcovej zmluvy.

14. Z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci vyplýva, že žalobkyňa má postavenie podnikateľa podľa § 2 ods. 2 písm. a) ObZ, pričom vykonáva podnikateľskú činnosť: montáž, rekonštrukcie a údržba vyhradených technických zariadení, ako aj opravy, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení. Z uvedeného je zrejmé, že právny vzťah s vlastními bytov a nebytových priestorov vznikol v súvislosti s jej podnikateľskou činnosťou. Žalovaná má v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“) postavenie správcu bytového domu. V rámci správy domu správca vo vlastnom mene zastupuje a koná na účet vlastníkov bytov a nebytových priestoroch v dome pred súdom, ako to vyplýva z § 9 ods. 7 zákona č. 182/1993 Z. z. Správou domu sa okrem iného rozumie obstarávanie služieb a tovaru, ktorými správca alebo spoločenstvo zabezpečuje pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome prevádzku, údržbu, opravy, rekonštrukciu a modernizáciu spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušného pozemku a príslušenstva [§ 6 ods. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Z. z.]. Medzi spoločné zariadenia domu patrí podľa § 2 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. okrem iného aj výťah. Vlastníci bytov a nebytových priestorov v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. zabezpečujú správu domu prostredníctvom správcu alebo spoločenstva. Z uvedeného tak vyplýva, že pohľadávka žalobkyne vznikla v súvislosti so správou domu, pričom ide o pohľadávku proti vlastníkom bytov a nebytových priestorov, na účet ktorých však na súde koná správca.

15. Je bežné, že vlastními bytov a nebytových priestorov v bytovom dome sú prevažne fyzické osoby. Nie je však vylúčené, že takými vlastními v niektorých prípadoch budú ako fyzické osoby, tak aj právnické osoby. Právny poriadok teda počíta s tým, že v rámci správy domu môžu vznikať právne vzťahy, v ktorých vystupujú osoby so statusom spotrebiteľa, dodávateľa, ako aj ďalšie osoby, ktoré nespádajú pod zákonnú definíciu spotrebiteľa, ale ktorým sú taktiež poskytované tovary alebo služby zo strany dodávateľa v rámci predmetu jeho obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V takom prípade ...treba preferovať interpretáciu, ktorá nepochybne vyšší štandard ochrany spotrebiteľa vzťahuje aj na osoby definície pod pojmové vymedzenie spotrebiteľa nespádajúce... (uznesenie najvyššieho súdu z 28. apríla 2021 sp. zn. IVCdo/5/2019). Ako vyplýva z listu vlastníctva tvoriaceho spis (č. l. 17 až 67), vlastními bytov a nebytových priestorov v bytovom dome nie sú výlučne právnické osoby. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že uplatnená pohľadávka mohla vzniknúť len z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Z návrhu na vydanie platobného rozkazu (č. l. 4 a 5) vyplýva, že uplatnený nárok vzniknutý z takého vzťahu vznikol za účinnosti zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 102/2014 Z. z.“). Podľa tretej vety § 52 ods. 2 OZ v znení zákona č. 102/2014 platí, že na ...všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva... Preto, aj keď došlo k voľbe ObZ na takýto právny vzťah, bude sa spravovať ustanoveniami OZ. Nejedná sa tak v tomto prípade o spor vyvolaný z obchodného záväzkového vzťahu, ktorým sa na účely práva procesného rozumie spor obchodnoprávny.

16. Vzhľadom na adresu sídla žalovanej a povahu sporu je (vecne a miestne) príslušný súd na prejednanie Mestský súd Bratislava IV v zmysle § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 15 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z.

17. Najvyšší súd tak konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.